

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru».

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Revolucija u Rusiji.

Kako se Car odrekao prijestola. Dva revolucionarna odbora u Dumu. Uticaj radničkog odbora.

STOCKHOLM, 20. List «Socialdemokraten» donosi ovaj prikaz događaja u Rusiji: Dne 12. o. m. ustrojila su se u Petrogradu dva revolucionarna odbora: izvršbeni odbor dume, koji se sastojao od zastupnika svih duminih stranaka i skupština delegata petrogradskih radnika sa Cejdzem na čelu. Ovaj radnički odbor zapravo ima svu revolucionarnu vlast u rukama, jer uza nj pristaju radnici i čete. Prvi je sukob između njega i izvršenog odbora dume buknuo već u ponedjeljak u večer. Izvršbeni je odbor najme zaključio, da zapodjene pregovore s carem. Cejzde i Kerenskij istupili su zbog toga iz odbora. Rodzianko je brzojavio caru, da državna дума zahtijeva novu vladu; ujedno je bila prisiljena stara vlada da odstupa. Car nije odgovorio Rodzianku, već je saopćio staroj vladi, da će poslati u Petrograd poglavicu glavnoga štaba generala Aleksejeva kao diktatora. Na to je, poput istog izvršbeni odbor radničkog odbora, a Cejzde i Kerenskij opet su nastavili svoj rad. Drugi je sukob buknuo u srijedu, odnosno u četvrtak. Duma radi na tom, da se energički nastavi ratna politika. Ona dakle želi, da se čim prije u unutrašnjosti zemlje uspostavi red. Najpreči je put do toga bio, da se proglasi carev sin carem, a veliki knez Mihajlo Aleksandrovič regentom. To bijaše i zaključio novi kabinet, a Miljukov je to saopćio inozemstvu. Kao što je poznato, saopćio je već u četvrtak engleski ministar Bonar Law u donjoj kući ovu novost. Ali je petrogradski radnički odbor prosvjedovao protiv toga, jer takova likvidacija revolucije ne bi značila ništa drugo, već da se sva vlast izručuje aristokratima i kadetima, a to bi bila pobjeda ruskoga imperijalizma, kojemu radnici suprotstavljaju svoju politiku mira. Stoga su izjavili: «Budne li ca ev sin proglašen carem, mi ćemo proglasiti republiku! A to možemo, jer je Petrograd u našim rukama!» Duma vlada morala je i opet popustiti. Zaključilo se je dakle, da Rusija sama slobodno odabere oblik svoje vlade. Konstituirajuća skupština, koja bi se imala odmah sazvali, imala se je izjaviti protiv rata. Tako je bio Miljukov prisiljen, da putem «Petrogradske brzojavne agencije» izjavi, da je to samo njegovo lično mišljenje, što je prije podne bilo tvrda odluka vladina. Car je tako bio prisiljen da se odrekne krune za sebe i za svoga sina, a isto tako i veliki knez Mihajlo Aleksandrovič, da odkloni krunu, koju mu je morao predati car. Duma vlada koja je htjela razoružati revolucionarne čete, da dobije vlast u svoje ruke, morala je mjesto toga u velikom manifestu izjaviti ruskom narodu, da se revolucionarne čete ne će razoružati, već poslati u Petrograd, da podupru radnički odbor. I sloboda sastajanja vojnika na fronti objašnjuje se zahtjevom radničkog odbora. Za ovih bojeva između obje vlade u Petrogradu izvanredno se je vješto ponio veliki knez Nikolaj Nikolajevič. I on je bio jedan od prvih koji je brzojavio caru, da mora odstupiti jer to iziskuje volja zemlje. Tako se je odmah u početku sprijateljio s desnim krilom dume, koje ga visoko cijeni kao vojnika i pristašu rata. Tako je imenovanje velikoga kneza Nikolaja Nikolajeviča, zacijelo u

sporazumku s Rodziankom, bilo posljednji vladarski čin cara Nikolaja. Ali kako je taj čin protiv volje radničkog odbora, jasno je da neće stupiti na snagu. Vrhovni zapovjednik fronte general Ruski bezuvjetno pristaje uz revolucionarce. On je zaustavio cara u Pskovu i prisilio ga, da se odrekne krune. General Brusilov naprotiv spada među najcrnije reakcionarce. Kad mu je Rodzianko brzojavio zaključak dume, odvratio je Brusilov: «Izvršit ću svoju dužnost prema caru i državi». Posljednje vijesti iz Petrograda jasno pokazuju, da dumina vlada postaje sve više zavisnom od radničkoga odbora. Tako nema u izjavi Miljukova ni riječi o osvajanjima, već samo o slobodi svih naroda.

LONDON, 20. «Daily News» javlja iz Petrograda: Manifest o odreci potpisao je car u Pskovu. Zatim je car krenuo u Dvinsk, a onda se vratio u glavni stan Brusilova. Tek je u četvrtak u 6 sati u večer dopustio, da se objelodani manifest. Sve do toga časa zaustavljale su se sve brzojavke iz Petrograda. Tako se je desilo, da su kijevski listovi dobili vijest o carevoj odreci tek u petak u 2 sata u jutro. Još je u srijedu kažnjen neki uređnik u Harkovu novčanom globom od 3 hiljade rubalja, jer je saopćio vijest o izboru izvršenog odbora dume. Cenzori u pojedinim gradovima proglasili su brzojavke o petrogradskom prevratu neistinitima. Sva je zapadna Rusija pristala uz novu vladu.

Revolucionarno raspoloženje.

LONDON, 20. «Times» javlja iz Petrograda: Privremena je vlada bila primorana da učini koncesije revolucionarnom raspoloženju. Kad se Car odrekao prijestola, imenovao je velikog kneza Nikolaja Nikolajeviča višim zapovjednikom; ali unatoč njegovoj popularnosti, privremena vlada ukinu to imenovanje. Da pak učini kraj zlobnoj propagandi, izdala je naredbu, da više zapovjedništvo ne smije biti u rukama članova obitelji Romanova.

LONDON, 21. (Reuter). Petrogradska je vlada naredila, da se dojučakšnji car i njegova supruga imaju smatrati kao zarobljenici i da se moraju otpremiti u Carskoje-Selo. General Aleksejev staviti će na raspolaganje zastupnika Boncikova, Veršimna, Gribenmina i Komirisa, koji su odušani u Mohilev, jedno odjeljenje koje će čuvati cara.

Baltička flota. Admiral Nepenin ubijen.

PETROGRAD, 20. «Petrogradska Agencija» javlja: Službeni izvještaj o nemirima dana 16. marta na lagjama baltičke flote kaže: jedan dio flote izrazi vrhovnom zapovjedajućem admiralu Nepenu povjerenje, dok mu drugi dio izreče nepovjerenje. Tekom nemira jedan je dio oficira ubijen ili ranjen. Privremena vlada odasla dva zastupnika, kojima, poslije odulejšeg pregovaranja, uspije da uspostave mir i da sklonu brodsku momčad neka se pridruže novoj vladi. Sada je na floti sve posve mirno. Na žalost admiral je Nepenin dana 17 marta ubijen.

General Karsilov, koga je privremena vlada imenovala zapovjednikom četa u vojničkom kotaru petrogradskom, preuzeo je svoje mjesto.

Borba socijalista s kadetima i oktobristima.

BERLIN, 20. S posebne strane lista «Lokalanzeiger» iz Stockholma izvještaj o borbi socijalista

protiv kadeta i oktobrista u dumi. Utjecaj ekstremnih stranaka postaje sve više odlučnijim, pa te stranke sve više dolaze u posjed vlasti. Cejzde i Kerenskij vladaju masama naroda, kojima obećaju mir, kruh, republiku i ekstremno-demokratsku politiku.

Poziv socijalista.

BERLIN, 22. «Vossische Zeitung» javlja iz Stockholma: U pozivu što su objavili ruski socijalistički revolucionarci, traži se mir, jer da narod nema nikakva interesa u sadašnjem krvavom svjetskom ratu. On čezne za mirom i hoće, da se odmah zapodjenu pregovori o miru.

Proturevolucija.

«Vossische Zeitung» javlja iz Stockholma, da je prema vijestima stiglim iz Rusije, proturevolucija u jeku. Seljaci u gubernijama Kursk, Doltava i Orel da su napustili svoje radnje u polju, te da sada prolaze pjevajući carsku himnu, od jednog sela do drugoga. Guverner gubernija Kalguga, Doltava i Besarabija da su odklonili objelodanje manifestâ provizorne vlade i velikoga kneza Mihajla Aleksandroviča. I gubernija Arhangelsk da je nesigurna. Držanje generala Kuropatkina da još nije sigurno. Zapovjednik trgijave Dvinsk da je izjavio, da se ne podvrgava revolucionarnoj vladi. U Odesi i Ostrovu da je buknuo proturevolucija.

KOPENHAGEN, 22. U vijestima što su zadnjih dana stigle iz Rusije u Haparandu, ima to više znakovna da se razvija proturevolucija. Potvrđuje se uapšenje konjičkog generala Rennenkampfa, višeg prokuratora svetog sinoda Rajeva, vojje «Černe Stotine» Dohrovina i nekadašnjeg ministra predsjednika Kokovčeva; potvrđuje se da je i ubojica Rasputin pušten na slobodu.

PETROGRAD, 21. (Reuter). Crnomorska je flota pristala uz novu vladu. Ministar financija Bart pušten je na slobodu. Jedan ritmajstor zamoli da ga se pusti k ministru pravde Kerenskome. Pošto su ga pretražili, našlo se da je imao na sebi revolver. Oficira uapšise, na što se sam ustrijeli.

Finski ustav.

PETROGRAD, 22. Privremena vlada objavljuje proglas, kojim se finški ustav potvrđuje i naređuje opća amnestija.

Sjedinjene Države i Njemačka.

Naoružavanje u Sjedinjenim Državama.

WASHINGTON, 21. (Reuter). Wilson je ovlastio mornarični odsjek, da izdaje 115 milijuna dolara da se pospiješadi gradnja ratnih lagja i nabave pomoćne lagje.

Wilsonova poruka Kongresu Sjedinjenih Država.

WASHINGTON, 22. (Reuter). Wilson će poslati Kongresu poruku, u kojoj će potanko razlagati, da Nijemci svojim nemilosnim povregivanjem svakog međunarodnog prava i čovještva, zaista ratuju protiv Sjedinjenih Država. Kongres će na osnovu ove orijentacije prihvatiti rezoluciju, u kojoj će izjaviti, da između Sjedinjenih Država i Njemačke postoji od neko vrijeme ratno stanje. Rezolucija neće značiti baš navještanje rata, nego će vlada preduzeti daljih mjera, da zaštiti interese na širokom

Poslije prisvojenja hrvatskih zemalja započe prava proskripcija riječkih framasona dolaskom policijskog povjerenika Mastuyka pod kraj 1813.

Framasoni u Karlovcu pazijaše Hagerov pouzdanik Radičević (= R I — V popis).

U Dalmaciji je prvi popis framasona potekao valjda iz Spljeta po dolasku Danese-ja koncem 1813. Tomašić, guverner Dalmacije, bijaše se dao preko svojih agenata po Hagerovu nalogu na istraživanje framasona. Tako je dobio popis članova zadarske i spljetske lože. Taj je popis osobito popunio Schmieđ, policijski nadpovjerenik u Zadru, u dva navrata. (= Sch. I—II).

Po zauzeću Dubrovnika i Boke obratio se Hager na nekakve pouzdanike, pa na Milutinovića pozivom, da mu pošalju informacije o tamošnjim framasonima. Prvi se odazva tajni pouzdanik i posla dva popisa. Drugi od tih nosi naslov: «Lista der Freimaurer, welche zu der Loge in Cattaro gehören (= D I). Popisi su bez potpisa i bez nađnevka. Hager ih je imao u rukama najkasnije 24. VIII. 1814., jer ih je toga dana uvrstio u svoju zbirku. Milutinović je napisao vlastoručno 20. VIII. 1814. dvije «Specifications»: Der im Ragusanischen bestanden Freymaurer, pa: der in der Provinz Bocche di Cattaro bestanden Freymaurer (= M I). Uz to je pridobila 20. X. 1814. «Liste der Ragusanischen und in der Bocche di Cattaro befindlichen Freymaurer und ihres ungeheuren Characters» (= M II). Koncem g. 1817. došlo je do ponovna istraži-

vanja. Sednitzky, nasljednik Hagerov, pisa 21. XII. 1817. guverneru Tomašiću, da naredi zadarskom policijskom ravnatelju Schmieđu, neka predloži marno ovjerovljeni popis dalmatinskih i dubrovačkih framasona. Guverner je ustanovio, da ima u Dalmaciji više aktivnih činovnika, koji pripadaju tajnim društvima, te je javio svoj rezultat (Netter-nichu 1. VII. 1821. Sednitzky je dobio 1823. od spljetskoga okružnoga uređa dva framasonska breveta ili iskaznice, koje bijaše izručio nadsvetećenik Meneghetti nekom Jurju Lisičiću. 12. V. 1826. posla mu Tomašić diplomu Stjepana Aleksandra Barcheletta, člana kotorske lože (= Dip.), i rukopis s naslovom: L'ordre des Francs-Maçons trahi et le secret des Mopses révélé. To bijaše našao zadarski sud prve instance kod bilježnika Ivana Antuna Harašić-Filippi-ja Prvih mjeseci 1830. bio je neko posla caru popis živih članova bivše kotorske lože, među njima više aktivnih službenika. Popis je gotovo istovjetan sa popisom bez nađnevka i potpisa, koji započinje: Folgende Individuen werden als der während der bestanden Freanzsischen Regierung zu Cattaro existierten Freimaurer-Gesellschaft angehörig benannt (= N. II). 15. V. 1830. posla car iskazicu Sednitzkomu, a 29. V. zadarskom policijskom ravnatelju Hahnju, da se u Dalmaciji revizira. Hahn je odgovorio 5. VIII. 1830., u opširnom izvješću, opremljenom dvama knjizicama, što mu dođoše u ruke slučajno, a danas se u aktima nalaze s francuskim reglementom ljubljanske i francosko-talijanskim zadarske lože (= Reg).

U Francuskoj.

Novo francusko ministarstvo.

DARIZ, 20. (Havas). Novo se francusko ministarstvo ovako preustrojilo: Predsjedništvo i izvanjski poslovi — Ribot; rat — Dainlevé; mornarica — Lacaze; naoružavanje — Thomas; pravda — Viviani; financije — Thiery; unutrašnji posli — Marvy; nastava — Steeg; javne radnje — Desplas; trgovina — Clementel; poljodjelstvo — Ferrand David; opskrba — Violette; radnje i socijalna briga — Burgeois; kolonije — Maginot; državni podtajnik za avijatiku — Daniel Vincent.

U francuskoj Komori.

DARIZ, 22. Komora je odobrila jednoglasice rezoluciju, kojom se vladi izriče povjerenje.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 21. i 22. marta nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Pooštreni podmornički rat. Potopljene lagje.

Povratak krstarice «Möwe».

BERLIN, 22. (Wolf-Bureau). Domoćna krstarica «Möwe», kojom zapovijeda Burggraf Dohne-Schlodien, povratila se sa drugog krstarenja od više mjeseci po Atlantskom Oceanu, u domaću ratnu luku. Domoćna je krstarica uhvatila 22 parobroda i 4 jedrenjace sa 123.100 tona i dovela sobom 593 zarobljenika.

BERN, 21. Oko polovice februara francuska torpedačka potopi u Marseilleskom zalivu francusku podmornicu, misleći da je njemačka.

«L'Information» javlja, da je središnji odbor francuskih vlasnika brodova objavio gubitke francuske trgovačke mornarice sa 400.000 tona, što odgovara 17 po sto ukupne tonaže.

Izvještaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 21. Glavni stan javlja, 20 marta: Fronta u Kavkazu:

Na desnom krilu sukobi izvidničkih patrola, koji protekoše po nas povoljno. Da lijevom krilu neprijateljska je izvidnička patrola potjerana. Na ostalim frontama nije bilo osobitih događaja.

Izvještaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 21. Izvještaj generalnog štaba, 20. marta:

Macedonska fronta:

Između Ohridskog i Drjepsenskog jezera više je novih neprijateljskih napada odbijeno. Zapadno od Bitolja neprijatelj pokušava dvaput da napane naše pozicije kod Cervene Stene, ali je vatrom uzbijen. Na isti način propade napad preduzet protiv visa 1248 i njegovih istočnih padina pred žilavim

6 slobodnozidarskoj loži u Kotoru za prve četvrti XIX. vijeka. *)

Piše P. Batorac.

Slovenac Dr. France Kidrič iznio je u 206. knjizi Rađa Jug. Akademije (god. 1915.) vrlo zanimljivu i iscrpljivu radnju o framasonskom pokretu u hrvatskim i slovenskim zemljama iz prvih godina 19. vijeka. Radnja, pisana slovenski, nosi naslov: Framasonske lože hrvatskih zemalj Napoleonove Ilirije u poročilnih dunajskoga policijskoga arhiva.

Kako se razabire iz naslova, Dr. Kidrič posluzio se razmjerno najpoiljim izvorom za proučavanje ovoga pitanja, policijskim arhivom u Beču. Rekoh «razmjerno najboljim», jer najvjerodostojniji izvor za proučavanje framasonskoga pokreta u našim stranama iz Napoleonovih vremena, arhiv Grand Orient-a de France, nije bio pri ruci piscu. Do njega bi dakako bio dozvoljen pristup samo povjesnicima, koji ili formalno pripadaju loži ili bi dajbuđi svoje pisanje zadobili lažnim duhom.

Misao, da se ugie u trag ovoj tajnoj družbi, od koje zazirahu mnogi državni kaonoti od struje, pogibeljne društvenom poretku, potječe od konservativnoga cara Frana. G. 1795. zadan je smrtni uđarac zadnjoj loži njegovih nasljednih zemalja. Pođ dojmom teških posljedica franceske revolucije na-

*) Pođ ovim natpisom izlazi u «Listu Dubrovačke Biskupije» znamenita radnja, iz koje donosimo što je glavnie.

otporom bugarskih i njemačkih četa. Na više mjesta bi neprijatelj prinuđen da se brzo u bijegu povuče.

SOFIJA, 22. Izvještaj generalnog štaba, 21. marta.

Mačedonska fronta:

Kod Cervene Stene i u okolici Trnove odbijeni su sa krvavim gubicima za protivnika dva napada preduzeta poslije žestoke artiljerijske pripreme. Sjeverno od Bitolja uspijele njemačkim i bugarskim četama da protunapadom, koji je i artiljerija podupirala, protjeraju Francuze iz izgubljenih opkopa. Tu su otete 2 mitraljeze i 10 pušaka na stroj i zarobljeno je 28 momaka. U obluku Cerne učesta neprijateljska ubrzana vatra. Istočno od Cerne dvije neprijateljske satnije pokušahu da se otisnu u kraju oko Bodumirzi, ali bjehu rastjerane. Duž željezničke pruge Dolni Doroj-Butkovo po nas povoljni patrolski sukobi. Zarobljena je jedna engleska patrola od 8 ljudi i jedan oficir.

Borbe na zapadnoj fronti.

HAAG, 20. Dopisnik «Rotterdamsche Couranta» u Berlinu saznaje sa vojničke strane o dogadjajima na zapadnoj fronti: «Nakon što su njemačke čete u teškim borbama prošle godine suzbijale nadmoćne navale francuskih i engleskih četa, te nakon što su uništile Rumunjsku, čeka ih sad novi zadatak. Njemačke su čete prepuštale neprijatelju stanoviti dio područja da izmaku tvojgavnom ratu. Da su Nijemci te linije branili stajalo bi to mnogo žrtava, a dobit ne bi bila u razmjeru sa žrtvama, dok njemačko vojno vodstvo želi da vodi rat sa što manje ljudskih žrtava. Držati se uporno na stanovitim odsječku jedne dulje fronte nije podesno. Glavno je, da se bojište odabere po svojoj uvjagovitosti te da se borba vodi uz povoljne uvjete, kako bi se neprijatelj nanijelo, uz neznatne vlastite gubitke, teških gubitaka, te kako bi se odlučno oslabila bojna sila protivnika.

Engleski sud o uklanjanju Nijemaca.

ROTTERDAM, 20. Dopisnik «Reuterovog ureda» javlja o taktici Nijemaca na zapadu: Bilo bi ludo i pomisliti, da Nijemci bježe. Ali je jedno sigurno, da je takova brzina njihovog uklanjanja ostala nepoznata onamo od bitke na Marni. Pred engleskom frontom Nijemci su popalili svu silu sela, uništili mostove i lagumali sve putove».

Sud talijanskih kritičara.

LUGANO, 20. U kritičnom razmatranju vojničkih stanja na zapadnoj fronti priznaje «Corriere della Sera», da je njemačko uklanjanje bilo prema unapred odredjenoj osnovi njemačke vojne uprave, te da nije tek posljedicom engleskoga pritiska, a niti se može pohvaliti kao njemačko odricanje na dalju ofenzivu. Njemačko uklanjanje nastaviti će se manjom ili većom brzinom sve do novih obrambenih linija, koje su zadnjih mjeseci silno izragjen. Njemačka će jedva pustiti iz šaka područje ugljena sjeveroistočno od Arrasa. Na taj način osujećene su djelomice pripreve za dalju energičnu ofenzivu u okolici Somme i Oise, što su ih saveznici činili zadnjih mjeseci. Ako njemačka vojna uprava skratit zapadnu frontu za 70 km., kako je to velikim djelom učinjeno, zadržat će na slobodno raspolaganje, 10—14 divizija, koje se pridružuju vojsci od 300 bataljuna već raspoloživih općenitih strateških pričuva. Hindenburgova je tajna, koju će savezne vojne uprave sigurno nastojati proniknuti, gdje kani upotrebiti tako silne pričuve. Moglo bi se misliti, da se Hindenburg iznova kani povratiti prema istočnoj fronti, a i na zapadu, mjesto pozicionoga ratovanja, uvesti pokretni rat, te da će saveznika iza toga spopasti u silna kljesta. Moglo bi se nadalje misliti, da namjerava na zapadu samo defenzivu, te da se kani baciti na jug. List završuje svoja razmatranja, izjavljujući, da se saveznički glavni štabovi ne će dati iznenaditi, nego da će tako staviti svoje pričuve, da se ove uzmožnu još brže po volji kretati nego li neprijateljske.

BASEL, 20. Talijanski vojni kritičari pišu danas o njemačkom uklanjanju na zapadnoj fronti, koji je izveden na širini do sto kilometara. Kritičari opominju, da nije uputno podavati se prevetlikim nadama, jer je neprijatelj uklanjajući se usredotočio svoje divizije za iznenadni udar.

Tim bi se bila dovršila izvješća o francesko-ilirskim framasonima. No u to dođe molba Nika Berđara iz Buđve na 15. X. 1832. u Beč, da mu se pregleda popis framasonstva, dovršen aktima 1830. Ta molba dađe poticaja, da se još jednom ispita, koliko je bivših francesko-ilirskih framasuna još na dalmatinskom zemljištu. Sedlnitzky posla osam popisa francesko-ilirskih framasuna Stocku, Hahnovu nasljedniku na mjestu zadarskoga policijnog ravnatelja. Stock je 1833. poslao nakon mnogostrana istraživanja četiri popisa (—St). Četvrti od tih donosi pobliže imena onih živih individua, što pripadahu nekad kotorskoj loži. Sedlnitzky je 17. III. 1833. obavijestio cara o pitanju, pa je to valjda zadnja policijska besjeđa o francesko-ilirskim ložama.

Originalnih framasonskih listina nemamo. Moglo bi se naći jedino u arhivima matice Grand Orienta de France u Parizu. Nekoj su se framasonska imena dala pronaći iz diplome od 9. I. 1809., u kojoj se spominje pet članova kotorske lože. Moglo se je lako pronaći i pet članova zadarske lože po potpisima reglementa. Austrijski su generali i činovnici svakako nalazili načina, kako da uguju u trag pripadnicima loža.

Ovdje će biti posebice govora o framasonskoj loži u Kotoru na osnovi podataka, iznešenih od Kiđriča, a crpljenih iz akata bečkog policijskog arhiva, u glavnom spemenuh.

Osnutak kotorske lože. Popis članova. Razlozi pristajanja.

Poslije g. 1717. nastojale slobodno zidarstvo, da se preko granica Engleske, gdje mu je kolijevka,

DALMATINSKE VIJESTI

P. P. gosp. Namjesnik grof Attems krenuo je jučer put Spljeta u službene svrhe.

Previšnje odlikovanje.

Njegovo se c. i. k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo udijeliti učitelju vježbaonice u Arbanasima, kotarskom školskom nadzorniku Matiji Markoviću, kad je, na svoju molbu, prešao u trajno stanje mira, naziv carskog savjetnika.

Privatni poštanski paketni promet za vojsku na bojnopolju.

Privatni je poštanski paketni promet sa vojskom na bojnopolju, pod već poznatim uvjetima, sada pripušten jedino u saobraćaju sa niže navedenim poljskim odnosno numeriranim etapnim poštanskim uređima:

2, 4, 5, 11, 24, 26, 33, 39, 46, 49, 51, 53, 55, 63, 76, 88, 95, 103, 115, 117, 120, 124, 131, 138, 142, 144, 145, 147, 150, 153, 161, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 175, 176, 177, 178, 180, 183, 184, 185, 187, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 203, 205, 209, 211, 212, 218, 220, 221, 223, 224, 229, 230, 232, 234, 235, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 304, 307, 316, 318, 324, 332, 333, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 344, 345, 346, 348, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 387, 388, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 444, 445, 446, 448, 450, 508, 509, 510, 511, 512, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 600, 602, 605, 608, 611, 612, 613, 616, 617, 618, 620, 621, 623, 625, 628, 629, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 639, 640, 642, 644, 648, 649, 650. Marinefeldpostamt Pola.

Osim toga taj je promet pripušten i u saobraćaju sa poljskim odnosno etapnim poštanskim uređima, koji, pored arabskog broja, nose kakav dođatak u obliku rimske brojke ili slova alfabeta kao n. pr. Feldpostamt 5/III ili Feldpostamt 76/r, ali to jedino pod uvjet, da je glavni arabski broj otvoren za taj promet.

Svi ostali poljski odnosno numerirani etapni poštanski uređi, ne navedeni u ovoj okružnici, zatvoreni su do dalje objave za taj promet.

Privatni poljski poštanski paketni promet sa etapnim poš. uređima označenim imenom kojeg mjestu u zaposjednutim područjima Poljske, Srbije, Crne Gore i Albanije pripušten je:

a) za sve etapne poštanske urede sa oznakom mjestu u Poljskoj i Srbiji;

b) za sve etapne poštanske urede sa oznakom mjestu u Crnojgori i Albaniji, izim etapnih poštanskih ureda Andrijevača, Danilovgrad, Dulcigno (Ulčini) i Rijeka u Crnojgori i Puka u Albaniji, za koje taj promet ostaje i nadalje zatvoren.

Za poljske poštanske urede 11, 39, 51, 199, 239, 516, i 623 dozvoljeno je predavati privatne poštanske pakete *svaki dan*, a ne kao za ostale poljske poštanske urede samo poneđjeljom, utorkom i srijedom.

Privatni poljski poštanski paketni promet za poljski poš. uređ 623 pripušten je odošle pod jednakim uvjetima kao za poljske poš. urede 11, 39, 51, 199 i 516 t. j. njihovo je primanje dopušteno svaki dan, a popratnice i paketi imaju se proslijeljivati na opredjeliste izravno.

Osim toga od istog poljskog poš. uređa 623 mogu stići poštanskim uređima poljski poštanski paketi do najviše težine od 5 kg. na isti način kao i od poljskih poš. uređa 11, 39, 51, 239 i 516.

Čitilja.

U Šibeniku umro je u 86 godini života posjednik Šime Ježina, otac gospođina upravitelja realne gimnazije, dođijeljenog zem. školskom vijeću u Zadru. Duboko ožalošćenom sinu i ostaloj svojiti i naše žalovanje.

U Dubrovniku umro je u odmakloj dobi Gijuro Pasarić općinski činovnik.

Na Obodu kod Cavtata umro je u 73. god. života veliki posjednik g. Ivo Guljelmović.

»Educazione cristiana della prole.«

Lettera pastorale di Vincenzo Dr. Pulisic, arcivescovo di Zara, ai fedeli della sua arcidiocesi per

protege i na evropsko tlo. Kulturne zemlje ne bijaše u Evropi, a ni izvan nje, kamo ne dopiraše novo «svijetlo» framasonske filantropije. Svuda je slobodno zidarstvo znalo da shvati prilike, svuda je znalo, da im se vješto i lukavo prilagodi, te ih upotrebi za svoje ciljeve. Koje čudo, da ne pošteđi ni naše zemlje?

Slobodnim se zidarstvom već zarana upoznaše i naši krajevi. Sigurno je, da našim pregimta to ne bijaše ništa novo, kad je prva skupina južnih slovenskih zemalja pri kraju 1805. požunskim mirom pala pod Napoleonom.

Malo vremena pred dolaskom Franceza u Dalmaciju bijaše utihnula borba između Grand Orienta de France i Supreme Conseil-a. G. O. de France priznavaše iz početka samo svoj sistem sa tri simbolična i četiri viša stepena, tako zvani «rite francais ou moderne», a Supreme Conseil (vrhovno vijeće) držaše se svoga sa 33 stepena, nazvana «rite ecossais ancien et accepté».

Pod sjajem Napoleonove zvijezde otvorili se framasonstvu novi vidici. Od g. 1804. obavljaje službu velikoga meštra G. O. de France, koji odošada priznavaše sve obrede, carevom dozvolom Napoleonov brat Josip Bonaparte, a Souvraim Grand Commandeur Supreme Conseil-a u Milanu i veliki meštar Grand Orient-a d'Italie bijaše Napoleonov pastorak Eugen Beauharnais.

Ovdje se može postaviti pitanje: da li je domaća framasonska predaja bila tako jaka, da je jedva čekala priliku, kada će se lože obnoviti bez smetnje, ili je inicijativa potekla od novih gospodara? Moglo bi se na osnovi poznatih podataka odgovoriti, da je

la quaresima dell'anno 1917, Zara Tipografia Schönfeld & Co. 1917.

Marcel Prevost, accademico e romanziere francese tra i più in voga, nella prima delle sue «Lettres à Françoise maman» uscite pochi anni fa, in cui espone alla nepote le proprie idee sull'educazione dei figli, constata tosto «l'anarchia che turba l'educazione francese da un centinaio d'anni e s'aggrava a misura che le idee religiose esercitano sulla maggioranza dei Francesi un'influenza meno imperativa».

Monsignor Arcivescovo Pulisic, nella sua lettera pastorale, testè uscita per la presente quaresima, trattando dell'educazione dei figli, intende ricondurla appunto a quei principi religiosi, la cui mancanza determina l'«anarchia» deplorata dallo scrittore francese, che con le sue idee, per quanto in parte sotto alcuni rispetti apprezzabili, non varrà certo a toglierla.

Monsignor Pulisic, nella sua lettera pastorale, semplice e breve, ma densa di pensiero e piena di acute osservazioni, espresse in uno schietto e preciso linguaggio, che la rende chiara a tutte le menti, tratta l'ampio argomento sotto tutti gli aspetti, parimente, ma con una pienza che non dà luogo a giunte, con un acume che non si stanca nè stanca. Confortate con citazioni dai libri sacri le massime fondamentali che intende inculcare ai fedeli della sua arcidiocesi, si richiama altresì a testimonianze recenti della scienza, ma senza vano sfoggio d'erudizione, inadeguato allo scopo che si propone. Da tutta la lettera traspira un sincero e sentito amore per l'infanzia e la gioventù, ed una conoscenza illuminata dei loro bisogni. La lettera pastorale di Monsignor Arcivescovo sarà letta con interesse e con grande vantaggio da tutti; e ne va raccomandata la lettura in prima linea ai genitori.

„Za Boga i za Cara.“

Akcija grofice Ter. Thun-Thun za dalmatinske invalide, 28. popis prinosa.

100 K: Clemens Fürst Metternich Beč; — po **20 K:** Petar Katalinić, predš. trg. i obrt. kom. Split, Dr. Adalb. Baron Lana Prag, Općina Jelsa; — po **10 K:** K. u. k. Kontram. Roder Pula, K. u. k. Freg. Kap. Eng. Baron Rossi-Sabatini Zadar, Germana ud. Rossi-Vranješ, uprav. gragi. škole Split, č. k. đvor. savj. Fr. Rubelli pl. Sturmfest Zadar, M. u. Dr. Ant. Rutar Zadar, k. k. Oberst Jos. Sabedič Šibenik, Ot. Jur. Samac, župnik Stanković, Samostan O. O. Franjevača Dubrovnik, Samostan O. O. Franjevača Sinj, Samostan O. O. Franjevača Šibenik; — po **5 K:** č. k. kot. povj. Stjepan Matavulj Zadar, Diitta Fratelli Mazzoni Zadar, Vlad. Mažuranić, predš. ban. stola Zagreb, Tommaso Medić, i. r. giuđ. distr. Zadar, Ot. Iv. Mendjušić, đušob. Vrlika, Virg. Meneghello-Dinčić, slikar Split, Atilije Menetto, upravit. struk. škole Korčula, Jos. Mialjević, č. k. viši bažd. nadz. Zadar, Don Dušan Mitić, župnik Gruda, E. Mikula, trg. Zadar, Don Iv. Milčić Murvica, Don Veljko Milčić, č. k. vjerouč. Arbanasi, Bogđ. Milošević, opć. tajn. Hvar, pokojni Jos. Mođrić, književnik Zadar, Don Marcello Mondini, prof. Zadar, Don Nik. Moscatello Zadar, Don Pet. Munzani, župn. uprav. Olib. Nar. Slavj. Čitaonica Šibenik, č. k. viši sum. savj. Drag. Nejedly Zadar, k. k. Rittmeister Fr. Neubauer Grac. — Sa prijašnjim popisima ukupno K 27.283.92.

Žile od paprati za hranjenje krmađi.

Ne bi li s krumpirom, kukuruzom i drugim poljskim proizvodima mogli izići kraju, biva da bi mogli doštati za hranu ljudima, valja da za krmke tražimo drugih vrsta krmke.

U sređnoj se Evropi za to upotrebljavu, pored žila troskota (Triticum repens), radiča (Cichorium intybus) i maslačka mlijječnjaka (Taraxacum officinale), ponajviše žile od paprati, zvane «bujad velika» (Pteris acuilina). Krmađ rado jede ove žile, suviše one nadmašuju u hranjivoj vrijednosti krumpir i repu.

Ova, svugdje poznata, vrst paprati raste većinom na okupu po šumama i na pašnjacima. Ova je biljka korov, ona smeta rastenju trave i mlađe šume, stoga je njeno uništavanje samo po sebi korisno.

Bujad velika najveća je od evropskih vrsta paprati, te se raspoznaje od drugih time, što jeđino kod ove vrste izlazi lišće naponase iz zemlje, a ne kao kod nekih drugih vrsta, u kitama iz vrška pođanka. Lišće je obično visoko pođ metra, metar, a može se načikati i svrh čovjeka. Na kosom prosjeku pođanka opaža se ponešto kao lik dvođglavog orla. Zimi dobiva odumrlo lišće rgjastu-smegju boju, te se mjesto na kome ova paprat raste, može izdaleka opaziti. Ovakva paprat pušta žile pod zemljom, koje plazeći vodoravno, doštižu duljinu od 4 m. i debljinu oko 1½ cm. crnkaste su

inicijativa i vođstvo framasonskog pokreta u našim stranama bilo redovito u rukama tujinaca, Franceza, ali da su ovi nalazili već donekle pripravljeno tlo pođ domaćim pojednim slobodnim zidarima.

Borelli i Spalatin imaju takvu ulogu pri osnivanju zadarske francesko-dalmatinske lože, da bi se dalo zaključiti, da su već otrpje bili članovi lože. Megju osnivačima zadarske lože pod imenom «Loge de Saint Jean de Jerusalem Franco-Dalmate sous le titre distinctif Eugène-Napoleon a l'Orient de Zara» (lože sv. Ivana jeruzolimskoga, francesko-dalmatinska, pod posebnim naslovom Eugena Napoleona k zadarskom orijentu) spominju se Amielle, Bertrand, Herand, Francezi, i spomenuti Dalmatinci Spalatin i Borelli. Ovi su potpisali reglement, sastavljen od posebne komisije, imenovane prama odluci vijećanja na 31. X. 1806. vulgarne ere, ili 31. dana mjeseca VIII. 5806. ložina brojenja.* Spalatin i Borelli imadođahu pri ustanovljenju lože već treći simbolični stepen meštra (Maitre) usprkos reglementova propisa: ko hoće da dosegne stepen pomoćnika (Compagnon), mora da radi tri mjeseca u loži učenika (Apprentif); ko hoće da se popne sa stepena pomoćnika na viši stepen meštra (Maitre), mora da sudjeluje u svim prvim stepenima kroz pet mjeseca. Po tome ili su Francezi oprostili svojim pristasađma odregjeni rok ili su oni bili članovi lože već prije dolaska Franceza.

* Fait et arrêté par les Membres de la Commission nommée, en vertu de la délibération du 31. octobre 1806. de l'ère vulgaire, correspondant au 31. jour du VIII mois de l'an de la V. . . (enerable) L. . . (oge) 5806. Framasoni broje godine od stvorenja svijeta. 4000 računajući do Krista a prvi im je mjesec u godini ožujak.

boje, a slabo su uvriježene. Žila je iznutra bijela prevučena smegjim crtama. U svježem su stanju žile došta sočne, te im je ukus sluzav, nagrk.

Budući, da se žile nalaze tik ispod površine zemlje, dovoljno je kopati samo 20—25 cm. đuboko, da se pokaže množina žila slabo ukorjenjenih, koje izgledaju kao labavo pletivo, iz kojeg se zemlja dađe lako odstraniti. Za vađjenje žila treba da budu dvije osobe, jedna da iskopava a druga (može biti i dijete) da iskopane žile sabire.

Najgodnije je vrijeme za to jesen i rano proljeće. Kada već počimlju listići izbijati, gube žile svoju hranjivu vrijednost.

Izvagjene se žile otrešu od zemlje, operu i onda se u tankom sloju razastru na zraku, da se osuše, čuvaju se u zračnom, pokrivenom pomješcu.

Žile ove vrste paprati sadrže hranjive sastojke u pravom razmjeru, koje je za hranjenje krmaka potrebno; pođaju se krmcima u malim obrocima; odraslim životinjama najviše do 2 kg. Zbog velike hranjivosti žila, životinje vrlo dobro napređuju, a upotrebom njihovom postiže se velika prišteđnja druge hrane.

Vojna uprava preuzima dobro očišćene i osušene žile bujadi, ako su bile izvagjene prije nego što su počeli listići izbijati, po 15 kruna 100 kg. na mjestu predaje.

Žestoka bura u Dubrovniku. I opet potres.

Pišu nam iz Dubrovnika 16. o. m.

I noćas, na ponoć, osjetio se je došta jaki potres u pravcu sjevero-istoka, te je odmah zatim udario silni sjevernjak, koji evo cijeli dan traje sa takovom žestinom, da ni stariji nepamte šta slična u Dubrovniku.

Ima došta krovova i dimnjaka porušenih po gradu, tako da skoro prijeti pogibeli prolaznicima.

Obalni parobrodni nijesu se usuđili niti pomoliti se iz luke, te je svaki saobraćaj — bar dok traje ovaj vjetar — prekinut sa otocima.

Izdanja «Matice Hrvatske».

Na osnovu dopuštenja kr. zem. vlade nastavila je «Matica Hrvatska» djelovanje, pa će redom u tri maha, po mogućnosti još tečajem ove godine, izdati za svoje članove tri ratna kola svojih redovitih izdanja. Zasad objavljuje «M. H.», da je izišlo prvo ratno kolo redovitih izdanja, i to ovih pet knjiga:

1. Mijo Kišpatić i Fran Tučan: Slike iz ruđstva. Str. 384. Bogato ilustrirano (72 slike). Sa 7 slika u bojama. — 2. Milan Senoa: Iz kobnih dana. Historijski roman. Nagragjeno iz zaklade A. pl. Vuščića. Ilustrirao Branko Senoa. Str. 256. — 3. Dinko Šimunović: Gjerđan. Pripovijesti. Nagragjeno iz zaklade A. Vebera Tkalečevića. Str. 216. — 4. Zvonimir Vukelić (Zyr Kapula): Knjiga bez predgovora. Humoreske. Criteži od S. Vörösa. Str. 132. — 5. Stefan Žeromski: Vjerna riječka. Priča. Preveo s poljskoga Stj. Musulin. Str. 172. — Ovo kolo od pet knjiga dobivaju članovi prinosnici za K 7.50, od čega K 6 otpada za članarinu, a K 1.50 za otpremu i poštarinu. Članovi zakladnici, koji su ispunili svoje članske dužnosti, dobivaju knjige besplatno, ali treba da pošalju za otpremu i poštarinu K 1.50. Uvez I. ratnog kola izradio je u finome platnu Matičin književna B. Šoban po nacrtima Ljubomira Babića, te stoji K 7. Novce za članarinu, poštarinu, i uvez treba poslati unaprijed.

«M. H.» prima i nove članove zakladnike, koji su prema pravilima dužni, da uplate u jedanput K 100 ili u pet godina uzastopce svake godine K 20. Jurističke osobe (na pr. škole i knjižnice) plaćaju u jedanput K 200, ili u pet godina uzastopce svake godine K 40. Novi članovi zakladnici dobivaju, čim pristupe, besplatno sva redovita izdanja, što od toga vremena izagju, a plaćaju samo otpremu i poštarinu.

Zakladnicima poslana je narudžbenica, koju treba da ispune i vrate, pa će se knjige poslati neposredno na njihovu adresu. Članovi prinosnici neka se jave svojim povjerenicima, ili ako ih nema, izravno «Matici Hrvatskoj» Upozoruje se, da «M. H.» šalje ove godine povjerenicima knjige samo za one prinosnike, koji su članarinu i poštarinu unaprijed uplatili. Zagrebačkim zakladnicima bit će knjige dostavljene kući a prinosnici mogu ih dići ili u kojoj god knjižari uplativši K 6.60, ili u uredu «Matice Hrvatske» (Matičina ulica 2), gdje se plaća samo K 6 u ime članarine.

Pored I. ratnoga kola izdala je «M. H.» devet knjiga kao izvanredna izdanja što ih članovi dobivaju uz sniženu člansku cijenu.

Prinosi.

Da počasti uspomenu pok. vladinog savjetnika Ivana Kristitelja de Zotti, dao je g. Antun Dabčević, c. k. namj. tajnik u Zadru kr. 5 za udovice i siročad palih dalmat. vojnika.

I u Spljetu je bila osnovana loža kao kćerka G. O. d'Italie, kojem je bilo sjedište u Milanu, g. 1806., kad su se u gradu nalazili franceski i talijanski časnici.

Za nas je najvažnije pitanje, ko je osnovao kotorsku ložu.

Kako se opaža iz Hagerova izvješća, u Kotoru je bacio prvo sjeme slobodne zidarje neki Martel, zapovjednik jedne talijanske pukovnije u franceskoj službi, g. 1807., dakle odmah nakon dolaska Franceza, kojima Rus bijahu izručili Kotor 16. VIII. 1807. Zanimivo je da je to Martel radio pomoću dubrovačkog svećenika Ignata Bana.

Sjeme je, bačeno od Mariela, dalje gajio dubrovački intendant Trogrinin Dominik Garagnin. On je raširio i sistemizovao framasonstvo u Boki. O njemu izvješća različito suđe. Tomašić se ovako izražuje «neznan, . . . nestalan čovjek», dok se framasonski auktor «povijesti spljetske lože» izražuje kao o čovjeku, sposobnu za službovanje.

Kotorska se loža zvala prama Barcheletovoj svjedočbi od 9. I. 1809.: «Loge de St. Jean sous le titre distinctif des amis de la victoire» hrvatski: loža sv. Ivana pođ zasebnim naslovom prijatelja pobjede.

Pađa u oči naziv «loža sv. Ivana». Opaziti je, da su češće lože nosile ime sv. Ivana, a za nekoje, kao za zađarsku, zna se, da su odregivale svoje potpore o ljetnome Ivanjđanu. Zađarska bi takogjer svečanim banketom proslavila blađdan sv. Ivana Kristitelja i sv. Ivana Evanđjeliste.

(Slijedi.)

Da p
sovića dan
dalmatinsk
Stafilicu u
u m. po k
cije udove
ričić posje

Velik
22. nove
Detrograd
stovavo ko
gojenci to
uzeo prot
Rusiji, te
tehničkih
kim pozn
ozbiljnog
upozna s
Rusiju, s
stanje st
Značajno
Finske. U
u bližnju
Finske. P
jući velik

Dun
veliki k
braka, ko
ciju i ko
dvora. U
udovicu
pl. Woulf
i velike
svojoj k
zamoliviš
mladoga
on je bio
reno zap
željenim
sandrovim
Običavao
putovati
vremena
se moge
čitava sv
nije više
Tek se k
čao sa s
saopćio,
bi uz od
kao pro
kazao na
znanje n
učinio n
progna
sto. Car
sovske.

Nac
koji su p
izvještaj
poslao iz

Već
vijesti, d
brašna, u
ustanovni
pa da j
gradske
brašna. «
posljedni
rene, osu
uzbujeju
nestalo
pa je u
Na t. zv
nevskim
te prova
sivo sab
i ranilo
no već n
pred skl
Devskog
Oko 8 s
rasla na
vojne it
ničkog
dnika p
Budući
nije hije
tina nje
doskora
bolnice
ske dop
ranjenih
se pred
binzono
tom raz
rad, ne
čeno do
da su d
radništv
zalibe l
premalu
Ovdje p
toliko,
da se z
hom.

Novi p
Sr

Da počasti uspomenu pokojnog Gajtana Iva-
sovića darovaoše u Fond za udove i siročad palih
dalmatinskih ratnika gg. Jakov Peričić, posjednik u
Stafiljici i Antun Dukić, računarski savjetnik u
m. po kr. 10, a da počasti uspomenu pokojne Lu-
cije udove Peričić darovao je gospodin Jakov Pe-
ričić posjednik u Stafiljici kr. 10.

RAZLIČITE VIJESTI

Mihajlo Aleksandrović.

Veliki knez Mihajlo Aleksandrović rodio se
22. novembra 1878. god., u palači Aničkov u
Petrogradu, te je učio na artiljerijskoj školi i uče-
stvovao kod svih vježbi, kod kojih su sudjelovali
gojenci tog zavoda. Pred nekoliko je godina preu-
zeo protektorat nad elektrotehničkim zavodom u
Rusiji, te je mnogo uradio za proširenje elektro-
tehničkih znanosti u carstvu. Držalo ga se veli-
kim poznavaoem tvrdjavnog sustava. Kao čovjek
ozbiljnog značaja, nastojao je uvijek, da glavom
upozna svoju domovinu; proputovao je više puta
Rusiju, da mjestimice proučava gospodarsko
stanje, stupanj obrazovanosti i život pučanstva.
Značajno je to, da je veliki knez iskren prijatelj
Finske. Upotrebio je svaku priliku, da pravi izlete
u blizinu Finsku te se mnogo bavio poviješću
Finske. Putovao je često i u inozemstvo, pokazu-
jući veliko zanimanje za život u zapadnoj Europi.
Dano više nego svojim djelovanjem došao je
veliki knez na glas radi romantične povijesti svog
braka, koji je godine 1911. pobudio veliku senza-
ciju i koji ga je privremeno prognao sa carskog
dvora. U Moskvi je upoznao, te se zaljubio u
udovicu nekog odvjetnika — Nataliju Sergejvnu
pl. Woulfert rogi. Seremetersky. Kao čovjek pošten
i velike odlučnosti povjerio je tajnu svoga srca
svojoj majci, carici-udovici i svom bratu, caru,
zamolviši ga neka mu dozvoli vjenčanje. Molba
mladoga velikoga kneza je naravno bila odbivena,
on je bio prognao u Orel, gdje mu je bilo povje-
reno zapovjedništvo posade. Ova mjera nije urodila
željenim uspjehom. Veliki se je knez Mihajlo Alek-
sandrović još tješnije priljubio uz miljenicu svoju.
Običavao je najmanje dva puta u sedmicu kradom
putovati u Moskvu, da je vidi. Nakon nekoliko
vremena veliki se je knez izmirio sa carem, te se
mogao vratiti u Petrograd. Cinilo se, da je
čitava stvar zaspala, ponajpаче, pošto veliki knez
nije više salijetao cara da mu dozvoli vjenčanje.
Tek se kasnije doznalo, da se je veliki knez vjen-
čao sa svojom dragom i to u Beču. On je caru
saopćio, da se odriče svih prava i naslova, e da
bi uz odabranicu svog srca mogao sretno živjeti
kao prost gragjanin. Dugo se vremena nije pri-
kazao na dvoru, ali se čini, da ga car nije uzео na
znanje njegovo odricanje, te ga je malo zatim
činio ništetnim, jer je veliki knez napustio svoje
prognanstvo, te se povratio na svoje prijašnje mje-
sto. Car je njegovoj supruzi dao naziv grofice Bra-
sovske.

Krvave pobune u Petrogradu.

Nadopunjujući vijesti o nemirima u Petrogradu,
koji su pretekli veliki državni prevrat, pripućujemo
izvještaj, što ga je suradnik «Vossische Zeitung-a»
poslao iz Stockholma, a u kom se veli:
Već se pred nedjelju dana u pučanstvu širile
vijesti, da vlada namjerava sniziti obroke kruha i
brašna, a uzbuđenje još je i više poraslo, kad se
ustanovilo, da već više dana izostaje uvoz brašna,
pa da je vojna intendatura morala na zahtjev
gradske uprave potajno izručiti najnužnije količine
brašna. Petrogradske pekarnе, koje su uopće u
posljednje doba bile dnevno sa o po tri sata otvo-
rene, ostale su u ponedjeljak zatvorene, a na upite
uzbuzjenog općinstva odgovorivše pekari, da im je
nestalo brašna. To je pučanstvo još više uzбудilo,
pa je u ponedjeljak u večer došlo do prvih nemira.
Na t. zv. tržištu sijena i u tvorničkoj četvrti pred
nevskim vratima sabralo se pučanstvo na tisuće,
te provalilo u zatvorene pekarnе. Drizvano redar-
stvo sabljama je rastjeralo svijet, te pri tome ubilo
i ranilo 20 osoba. Noć je prošla razmjerno u miru,
no već rano u jutro skupile se nepregledne gomile
pred skladištima brašna kod samostana Aleksandra
Nevskoga i pred skladištima vojne intendature.
Oko 8 sati u jutro kušala je svjetina, koja je na-
rasla na mnogo tisuća ljudi, juriti na skladišta
vojne intendature, no u to su stigle čete konja-
ničkog oružništva i kozaka pod vodstvom zapovje-
dnika petrogradskog redarstva generala Balka.
Budući da se na prvu i drugu opomenu svjetina
nije htjela raziti, upotrebjeno je oružje. Ali i svje-
tina nije bila goloruka. Pucalo se s obih strana i
doskora je tu i tamo bilo mrtvih i ranjenih. U same
bolnice i mrtvačnice bolnice Marijine i Petrovavlov-
ske dopremljeno je do 10 uri četrdeset ubijenih i 120
ranjenih. Doslje podne vladao je priličan mir, samo
se pred pekarnama Filipovljevom, Lazkovom i Ro-
binzonovom sabrala svjetina te ih oplijenila, a po
tom razrušila. U predvečerje pronijela se vijest, da
se radništvo u Wyborgovoj četvrti sprema obustaviti
rad, ne bude li za njihove konzumne udruge spe-
čeno dovoljno kruha. S toga je vojna oblast odredila
da su vojne pekarnе kroz cijelu noć pekle kruh za
radništvo. To megjutim nije dostajalo, jer je svjetina
zalihe kruha u brzo razgrabila, a kako ga je bilo
premalno, odlučila si ga je opet silom pribaviti.
— Ovdje prestaje izvješće, kojim je pridodano još samo
toliko, da broj mrtvih i ranjenih iznosi do 400, te
da se za nemira klicalo samo za mirom i za kru-
hom.

Novi predsjednik Starčevićke stranke prava.

Smrću dra. Mile Starčevića ostalo je ispra-
žnjeno mjesto predsjednika Starčevićke stranke
prava za sve hrvatske zemlje. Na konferenciji svih
zastupnika stranke, te najuglednijih pristaša iz
Zagreba i provincije na predlog zast. dra. Ante
Davelića, povjerenje je vodstvo i predsjedništvo
stranke zast. na carevinskom vijeću dru. Matku
Laginji. Predsjednikom saborskog kluba banovins-
ke Starčevićke stranke prava ostaje zast. dr. A.
Pavelić. Zaključeno je, da stranka stupi u još veći
i tješnji dodir sa Slovincima.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 23. Službeno se javlja:

«23. marta 1917».

Istočno bojište:

Naši zagoni na Bieriezini, o kojima se jučer
javilo, stali su neprijatelja velikih krvavih gubita-
ka. U ostalom nema ništa da se javi.

Talijansko bojište:

Nije bilo osobitih događaja

Jugo-istočno bojište:

Istočno od Ohridskog jezera opet se fran-
cuski napad skršio.

Zamjenik poglavice generalnog štaba
v. Höfer podmaršal.

Izvještaji njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 23. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan 23. marta 1917.

Zapadno bojište:

Francuske čete, koje se bijahu otisnule, s obe
strane Saint Simona, preko Somme i Crozatskog
kanala, uzbijene su napadom prema i preko tog
odsječka. Neprijatelj pretrpi krvavih gubitaka i
izgubi 230 zarobljenika, više mitraljeza i kola.
Izmegju Oise i Aisne razvise se navečer okršaji
zapadno i južno od Margivale. Napadi jakih
francuskih snaga odbijeni su sa znatnim gubici-
ma vatrom i protudarcem. Naša artiljerija na-
gje, i izvan toga bojišta, zgodnog nišana u na-
okupljenim četama i njihovim kretanjama. Kod šu-
me La Ville au Bois propade francuski napad,
koji se preduzeo poslije jake vatre.

Istočno bojište:

Mačedonska fronta:

Osim jednog naprasno prošlog djelimičnog
napada u tjesnacu izmegju jezera i uznemirujuće
vatre, Francuzi kod Bitolja ostaše mirni.

Jedan naš zrakoplov osu uspješno bombama,
u noći izmegju 20 i 21 marta, engleske naprave
kod Mudrosa na otoku Limnosu, pa se povratio zdrav
u svoju luku.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 23. Wolff-Bureau, 23. marta u ve-
čer. U području Somme i Oise okršaji izmegju
predstraža. Uostalom na istoku i na zapadu ništa
bitno.

Izvještaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 22. Glavni stan javlja, 21 marta:
Napadi ruske konjice na perzijskom zemljištu
i u kraju oko Vana krvavo su odbijeni i nekoliko
im se momaka zarobilo. Na fronti na Tigrisu do-
sad se samo neprijateljska konjica približila no-
voj poziciji što smo zauzeli još 11 marta.

Na Kavkaskoj fronti ruske su izvidničke pa-
trole na lijevom krilu rastjerane. Prošle noći je
dan naš mornarični zrakoplov osu bombama u-
kupne težine od 1400 kilograma luku Mudros na
otoku Limnosu. Ma da se obrambenom vatrom u
nj žestoko pucalo, zrakoplov se zdrav povratio.

CARIGRAD, 23. Glavni stan javlja, 22 marta:

Fronta u Kavkazu:
Sukobi izmegju izvidničkih odjeljaka na des-
nom krilu; uostalom ništa osobito.

Izvještaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 23. Izvještaj generalnog štaba, 22.
marta:

Mačedonska fronta:

Izmegju Ohride i Drjespenskog jezera slab
je neprijateljski napad lako odbijen. Kod visa 1248,
sjeverno od Bitolja, Francuzi preduzimahu nepre-
kidnih protunapada, ali bijahu svaki put uzbijeni
sa krvavim po njih gubicima. Zarobljenici pričaju,
da su francuske čete za napadanja bile pijane.

Rumunjska fronta:

Miruje se.

SOFIJA, 23. Izvještaj generalnog štaba, 23.
marta:

Mačedonska fronta:
Izmegju Ohridskog i Drjespenskog jezera
oslabiji neprijateljski napad odbijen. Kod Drame
neprijateljska letjelica je oborena hicima.

Rumunjska fronta:

Nema ništa da se javi.

Pooštreni podmornički rat. Potopljene lagje.

TERSCHELLING, 23. Američki parobrod «Heald-
ton» na putu iz Philadelphije u Rotterdam sa 6000
tona petroleja, zapaljen je hicima 21 marta na
večer kod Dogger-Banka od njemačke podmornice,
od 41 čovjeka od posade vjerovatno da se 21 u-
topio.

NEW-YORK, 24. Osam oficira i momčadi
parobroda «Healdton» bijahu američki državljani.

Francuska oklopnjača „Danton“ potonula.

PARIZ, 24. Službeno. Oklopnjača «Danton»
torpedovana je 19. marta u Sredozemnom Moru
te potonula. 296 je ljudi poginulo, 806 ih se spasilo.

Ruska revolucija.

Ruski Car i Carica u sužanjstvu.

PETROGRAD, 23. (Reuter.) Zapovjednik pe-
trogradskog kotara general Kornilov izašao je pred
Caricu u dvorcu u Carskome Selu te joj izjavio,
da je ona prema rješenju privremene vlade, u
sužanjstvu. Carica zamoli, da joj se ostavi služni-
čad; to joj se dopustilo. Nekadašnji car Nikola
na dolasku u Carsko Selo prevešće se automo-
bilom u palaču pod konjičkom eskortom.

LONDON, 23. (Reuter.) Car je prispio u Car-
skoje Selo.

Nova ruska vlada za poslom.

PETROGRAD, 23. Vijest Petrogradske agen-
cije: Prema zadnjim vijestima pristade posve novoj
vladi cijela Rusija sa Finskom, Turkestanom i Si-
birijom. Nova vlada čini sve što može da izvede
bez najmanjeg oklijevanja načela svog progla-
sa: politička amnestija, uspostavljenje finskih ustava
i pruge liberalne mjere, najbolji su za to dokaz.

Ministar pravde Kerenskij prikazao je u ministar-
skom vijeću zakonsku osnovu upogled ukinjena
smrtne kazni; on je odredio da se žene pripuste
na izbore za konstituantu; naredio je da se, ko-
liko je samo moguće, olakšava povratak u Rusiju
čeljadi iseljene radi političkih prekršaja i zatočene.
U najvećem dijelu gradova kao i u Petrogradu
nekadašnju podmitljivu policiju zamjenjuje narodna
garda koju sastavljaju sami gragjani. Novine više
ne izlaze osakaćene od policije.

Egzekutivni odbor Dume pod nadzorom.

STOCKHOLM, 23. Novinske vijesti: Zajedni-
čki odbor vojnika i radnika nadzire egzekutivni
odbor dume. Oni su odlučili da će nanovo na-
pustiti radnju i pobuniti se, ako sadašnja vlada
zastrani od ugovorenog programa. Sad dolaze i
težaci sa svojim posebnim prohtjevima.

Nova ruska vlada i Sjeđinjene Države.

WASHINGTON, 24. (Reuter.) Državni je od-
sjek formalno objavio, da Sjeđinjene Države pot-
puno priznavaju novu rusku vladu.

Ententa službeno priznaje rusku privremenu vladu.

PETROGRAD, 24. Petrogradska agencija jav-
lja dana 22. marta: Doklasi Engleske, Fran-
cuske, Sjeđinjnih Država i Italije saopćise mini-
stru izvanjskih posala zajednički, da su njihove
vlade službeno priznale rusku privremenu vladu.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 23. Si annuncia ufficialmente:

«23 marzo 1917.

Teatro della guerra orientale:

La nostra punta, ieri annunciata sulla Bierie-
costò al nemico forti perdite sanguinose. Del
resto nulla da segnalare.

Teatro della guerra italiano:

Nessun avvenimento particolare.

Teatro della guerra sud-orientale.

Ad est del lago di Ochrida falli nuovamente
un attacco francese.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale
von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 23. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 23 marzo 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Truppe francesi, che erano avanzate oltre la
Somme ed il canale di Crozat, furono con un
attacco ributtate contro ed al di là di questo set-
tore. Il nemico subì perdite sanguinose; perdetto
230 prigionieri e parecchie mitragliatrici e veicoli.
Fra l'Oise e l'Aisne, durante le ore della sera,
si svolsero delle fazioni ad ovest e sud di Mar-
gival. Attacchi di numerose forze francesi vennero
ribattuti dal nostro fuoco ed in una contropunta,
con copiose perdite. La nostra artiglieria, anche
fuori di questo campo di lotta, trovò bersagli ri-
munerativi in agglomeramenti e movimenti di
truppe. Presso il bosco di La Ville au Bois una
punta francese, impegnata dopo energico fuoco
fallì.

Teatro della guerra orientale:

Fronte macedone.

Tranne un attacco parziale nella strettura
fra i laghi, fallito, ed un fuoco molestante, i Fran-
cesi presso Monastir si mantennero quieti. Una
delle nostre aeronavi, nella notte dal 20 al 21
marzo, ha battuto molto efficacemente con bombe
le installazioni inglesi presso Mudros sull'isola
di Lemno, e fece ritorno illesa nel proprio porto.
Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

BERLINO, 23. Bollettino della sera del 23

marzo: Nella regione della Somme e dell'Oise
fazioni d'avamposti. Del resto, tanto sul fronte oc-
cidentale che sull'orientale, nulla di notevole.

La guerra ad oltranza coi sottomarini.

Piroscafo americano affondato da un
sottomarino germanico.

TERSCHELLING, 23. Il piroscafo americano
«Healdton» in viaggio da Filadelfia per Rotterdam,
con 6000 ton. di petrolio, la sera del 21 marzo,
venne incendiato a cannonate presso Dogger Bank
da un sottomarino germanico. Di 41 persone del-
l'equipaggio annegarono verosimilmente 21.

NUOVA-YORK, 24. (Reuter.) Otto persone, tra
ufficiali e marinai, del piroscafo «Healdton» erano
cittadini americani.

La Francia riconosce l'affondamento del «Danton».

PARIGI, 24. (Ufficiale.) La corazzata «Danton»,
silurata nel Mediterraneo il giorno 19 marzo, colò
a picco. Derirono 296 uomini; se ne salvarono 806.

Il ritorno della „Möwe“ dalla crociera nell'Atlantico.

BERLINO, 22. (Ufficiale.) — L'incrociatore
ausiliario Möwe comandato dal burgravio Dolma-
Schlodien è giunto in un porto nazionale, reduce
dalla sua seconda crociera di parecchi mesi nel-
l'Atlantico. L'incrociatore ausiliario catturò 22 pi-
roscafi e 4 velieri della portata complessiva di
123.100 ton. e trasse seco 593 prigionieri.

I comunicati del quartiere generale bulgaro.

SOFIA, 24. Rapporto dello stato maggiore ge-
nerale, del 23 marzo.

Fronte macedone.

Fra il lago di Ochrida e quello di Prespa
venne ribattuto un debole attacco nemico.

Dresso Drama fu abbattuto un velivolo nemico.

Fronte rumeno.

Nulla da segnalare.

La rivoluzione in Russia.

L'ex Zar e la Zarina prigionieri a
Zarskoje Selo.

DIETROBURGO, 23. (Reuter.) Il comandante
distrettuale di Dietroburgo generale Kormilow, si
presentò alla Zarina nel castello di Zarskoje Selo
e le comunicò che essa, giusta un conchiuso del
governo provvisorio, era prigioniera. La Zarina
pregò che le sia lasciato il personale di servizio,
ciò che le venne concesso.

L'ex Zar Nicolò, al suo arrivo a Zarskoje
Selo, verrà ricevuto dal generale Kormilow, e
sotto scorta di cavalleria, condotto in automobile
al palazzo.

LONDRA, 23. La Reuter ha da Dietroburgo.
Lo Zar è giunto a Zarskoje Selo.

Gli avvenimenti in Russia.

L'atteggiamento dei socialisti russi.

BERLINO, 22. La «Vossische Zeitung» ha da
Stoccolma: — Nell'appello pubblicato dai socia-
listi rivoluzionari russi si chiede la pace, perchè
nella presente sanguinosa guerra mondiale il po-
polo non ci ha interessi di sorta, esso anela alla
pace, ed esige che vengano tosto avviate tratta-
tive di pace.

Sintomi di contro rivoluzione.

COPENHAGEN, 22. Notizie pervenute in questi
ultimi giorni dalla Russia a Haparanda contengo-
no sempre numerosi indizi di una contro-rivoluzi-
one in incubazione. Si conferma l'arresto del
generale di cavalleria Rennenkampf, del procura-
tore generale del Santo Sinodo Rejew e dell'ex
presidente dei ministri Kolkowzew.

Il Governo provvisorio all'opera.

DIETROBURGO, 23. (Agenzia telegrafica pie-
troburghese.) Secondo le ultime notizie tutta la
Russia, compresa la Finlandia, il Turkestan e la
Siberia, fece completo atto d'adesione al nuovo
governo.

Il governo provvisorio fa il possibile, per at-
tuare, senza il menomo indugio, i principi fonda-
mentali del suo programma. La concessione del-
l'amnistia politica, il ripristinamento della costi-
tuzione finlandese ed altri provvedimenti liberali ne
sono la prova migliore.

Il ministro della giustizia Kerenskij presentò
al consiglio dei ministri un disegno di legge per
l'abolizione della pena di morte, e prese disposi-
zioni per ammettere alla votazione per la Costi-
tuente anche le donne; dispose che venga age-
volato quanto è più possibile il ritorno in Russia
agli emigrati ed ai banditi per delitti politici. Nella
maggior parte delle città, come pure a Dietroburgo
la polizia corrottile di prima venne sostituita da
una milizia formata da cittadini. I giornali non
escono più mutilati dalla censura come prima.

Il governo provvisorio russo e la Finlandia.

DIETROBURGO, 22. Il Governo provvisorio
pubblica un manifesto che conferma la costituzi-
one finlandese, ordina la convocazione della
Dieta entro breve termine e concede un'amnistia
politica generale.

Il comitato esecutivo della Duma sotto
sorveglianza.

STOCCOLMA, 24. A quanto recano i giornali,
il comitato esecutivo della Duma viene sorvegliato
da un comitato misto di soldati ed operai; questi
ultimi deliberarono di abbandonare nuovamente
il lavoro e di rivoltarsi di nuovo qualora l'attuale
governo decampi dal programma concordato.

Anche i contadini accampano ora speciali
pretese.

Gli Stati Uniti ed il nuovo governo russo.

WASHINGTON, 24. (Reuter.) Il dipartimento
di stato notifica il pieno formale riconoscimento
del governo russo da parte degli Stati Uniti.

Inghilterra, Francia, Stati Uniti ed Italia
riconoscono ufficialmente il governo provvi-
sorio russo.

DIETROBURGO, 24. (Agenzia pietroburghese)
Gli ambasciatori di Inghilterra, Francia, Stati Uniti
ed Italia, trasmisero in comune al ministro degli
esteri per parte dei loro governi un atto di rico-
noscimento del governo provvisorio russo.

Gli Stati Uniti e la Germania.

Il messaggio di Wilson al congresso.

WASHINGTON, 22. (Reuter.) Wilson dirigerà
al congresso un messaggio in cui espone dettag-
liatamente come i Germanici, violando spietata-
mente i diritti delle genti ed i sensi di umanità,
facciano effettivamente la guerra agli Stati Uniti.
Il Congresso, sulla base di questa orientazione,
voterà una risoluzione, in cui dichiara che fra gli
Stati Uniti e la Germania da qualche tempo già
sussiste lo stato di guerra. Questa risoluzione non
significherà un'effettiva dichiarazione di guerra;
il governo però imprenderà allora ulteriori passi
per tutelare gli interessi americani in alto mare.
Se e quando la guerra entrerà in piena azione
ciò dipenderà dalle operazioni della Germania.

Poruke uprave i uredništva.

Gosp. M. Urlić, Drašnice. — Vrlo nam je začudno da
ne primete list. Molimo vas reklamirajte svaki put otvorenim
pismom, bez biljege, s natpisom «Reklamacija novina» da
se ova stvar uređi.

Gosp. R. de E. Tkon. — Isto tako.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

1-7

OGLAS.

C. k. domobranska bolnica u Šibeniku namje-
rava 19. ožujkom t. g. uzeti u službu bolničarke i
zensko osoblje za kućnu posluđu.

Za primanje takovih pomoćnih sila zahtijeva
se pored odgovarajuće sposobnosti, navršenje 18.
godine života. Bolničarke dobivaju u bolnici stan,
opskrbu i plaću.

Zensko osoblje za kućnu posluđu dobija dne-
vnicu prema mjesečnim okolnostima bez ikakva
prava na stan i opskrbu.

Drijave imaju uslijediti osobno u pisarni c. k.
domobranske bolnice u Šibeniku, gdje se pobilže
uvjeti doznati mogu.

Osobne svjedodžbe imaju se sa sobom donijeti.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — Dreuzimlje naručbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve stале pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkiša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu **ukamačuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916** do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Ratni invalidi

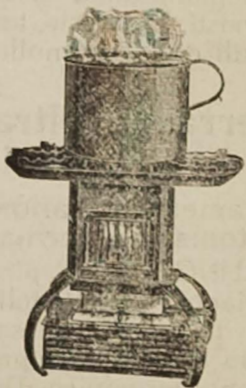
koji je izučio pletenje košara, traži namještenje.

Drijave: Dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u ZADRU

Kuhalo i brzovar na petrolej

Zejamčena sigurnost!
Zejamčeno prosto od svakog mirisa!
Senzacionalni uspjeh!

Bez čadje!
Bez šuma!
Bez dima!

Bez začepljenja!
Bez predgrijanja sa špiritom!

❖ Najposobniji i najsavršeniji brzovar sadašnjosti! ❖

Učinak grijanja 3 puta veći nego kod ostalih sistema. Velika prištednja! Jedna litra petroleja gori 8—12 sati. Jedna litra vode kuha za 5 minuta. Isključeno je da bi se brzovar prevrnuo. Istodobno može služiti i kao peč za grijanje sobe.

Tvorničko skladište i zastupstvo za cijelu Dalmaciju:
G. B. TAMINO - ZADAR.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR E. Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Uskrasnih od 4 do 12 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5 i 6. — Cigaretnog papira: «SAMUM» I. vrste kr. 7'80, II. vrste kr. 6'80, «AUSTRIA» kr. 4'20 po kartonu. — Fotografskih potrepština.

Emailiranih Tablica

za dućane i urede

Disači stroj «Meteor» Kr. 380
takogjer brv. pismom.

Pečata od gume i mjedi.

Električna Baterija Kr. 1.40
komplet Kr. 3.90.

Novost! Slika N. V. Cara **KARLA I.** u bojama, veličina 76x50, Kruna 3'50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdnom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Jadranska banka podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjžicama

3 3/4 kamata.

Tko želi nabaviti uz povoljne cijene

Sumpora i Galice

neka se obrati na

Matko Milković, Rijeka.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

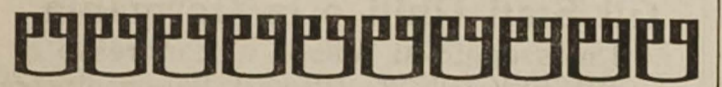
Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6, Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Častim se izvijestiti cj. moje mušterije, općinstvo, Državne i pokrajinske Urede, te Općinske opskrbne odbore da sam premjestio moju poslovnicu

Šibenik obala kod Tvornice leđa.

Sa veleštovanjem:

Agenturna, Komisionalna i Otpremajuća Poslovnica

Josip Jadronja - Šibenik.

Stigla je velika partija **BIJELOG NJEMAČKOG SUROGATA SAPUNA**, sasvim tvrdog u originalnim sanducima od 200 komada po 20 dkg., koju prodajem svim trgovcima i zavodima po Kr. 55 sanduk, franko Zadar. Otprema se odmah za cijelu pokrajinu, uz unaprednu isplatu ili na temelju dokumenata koje banke.

Ovo novo njemačko sredstvo nadomiješćuje izvrsno obični i preskupi masteni sapun. Sve ga njemačke kućarice upotrebljuju za pranje ruku, rublja, pođa, kuhinjskih sprava i za sve predmete od kovine.

Dalazi se na prodaju kod svakog trgovca. — Direktan uvoz iz Njemačke.

Narudžbe šalju se tvrdki

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.

Isključiva prodaja za cijelu Dalmaciju.

Brzojavi: PATTIERA -- ZADAR.

„BLANKA“

Cijena j...
Kr. 12.—; sa...
Na polugodiš...

Revo

Veliki k...
s mjes...
DETRO...
kola svrgnu...
mu ne bu...
mjesto Alek...

Dopust C...
radničkog

RIM, 2...
ral Ruski...
kletvu vjern...
vijestio i z...
Zapovjednik...
verth odrek...
Lešiški. Ge...

Privre...
čita novine.

Radnič...
brtnicima p...
dnevno, koj...

MILAN...
sprema aut...
Kavkazu pr...
nomije.

Za...
DETRO...
tarna frakci...
na vijećanju...
da uvede, i...
skupštini st...
aprila, izni...
smislu.

Nov...
ROTTE...
mesa: javl...
raduju se...
prokuratoro...
nove ere. S...
starog režim...
cama.

DETRO...
jest o carev...

Izmeg...

Ratni...
BERN...
Wilson i k...
vijesti rat...
ratno stajje...
najširem s...
djela Njem...

WASH...
vlada će, z...
stanje, odr...
snabdjeti E...
se pospješi...
čila da pr...
i prihvatila...
da još nije...

6 slob...
za p...

Ne sm...
dodžbi Bar...
osim jednog...
Pollet R...
+ : orat...
a od tih je...
1809, 9. l...
gnina megj...
su imali da...
ništa proti...
su se dosti...

I po d...
zarana se o...
u Poreču, K...

Da se...
ložinih idej...
nović. Pije...

novi ložu u...
bi moglo bi...
ugled u fra...
bio osoba...
bio zagrijan...

Iz po...
stranci, već...
ložama Nap...
soni rađo p...
bolje proma...